

Csillagszoba, részlet¹

➤ A nem

A fohásokban előforduló *nem* szó ritkán a tagadást, de sohasem a nemiséget jelenti, viszont rendre a *nemzet* fogalmát takarja.

➤ A nem(zet) nedűje

Első hallásra meglehetősen furcsa fogalomnak tűnik, így a gondolatársítás széles tárházának nyújt lehetőséget. Valójában sokkal egyszerűbb tevékenység húzódhat meg a *nem nedűje* mögött. A szöveg szerint ezt a beteg király hajára kenték (251-es Fohász). Megítélésünk szerint nem hajnövesztő szer volt, hanem valószínűleg szent/szánt olaj, mellyel a beteget bekenték, megjelölték. A *fohások értelmében az összetartozás, az egy nemhez tartozás jele volt.*

A katolikus hittétel ma is ismer hasonló szentséget. Újabban a *betegek szentségének* nevezik, korábban az *utolsó kenet* néven volt ismert. A bűnbánó beteg, a haldokló homlokát, száját mellét, kezeit, sőt a lábait is bekenik szentelt olajjal. V.ö.: a *Keresztút* alatt elmondottakkal.

➤ Az őskeresztények

Érdeemes ezt a fogalmat közelebbről is megvizsgálni. Mai ismereteink szerint Jézus születését megelőző és közvetlen utána következő idők keresztényeit nevezzük *őskeresztényeknek*. Későbbi követőinek egyszerűen csak a *keresztény* név jutott. Keresztelő Szent János a Jordán vízébe merítette a megtérőket, így az anglo-saxon nyelvek az *(ein)tauchen*, *dopen (onderdompeling)*, *sop*, *dunk*, *(baptize)*, más szóval az *alámerítés* szavakat használja a kereszt szentségének felvételére. A megtisztulást látják benne. Többek bánatára nyelvünk mégis a kereszt szóhoz ragaszkodik. Kérdés, hogy miért? Mi (szentelt)vízzel keresztelünk.

Mikor is kezdődött a kereszténység?

Hitünk szerint teremtőnk megtanította az embereket helyesen élni, megmutatta a számukra kijelölt utat. A tévelygő utódoknak ezeket a tanokat ismételte meg fia, názáreti Jézus, követőit ma keresztényeknek nevezzük. Feltevésünkben a tanok azonossága a megnevezés azonosításához vezet. Ha a fiú követői a keresztények, akkor az azonos intelmeket tanító atya követőit is keresztényeknek tekinthetjük. Őskeresztényeknek. Másrészt, ha az atya tanaival megismerkedhetünk, akkor egyúttal megismertük a fiú tanításait is. A szakkarai falfeliratok tanúsága szerint a *keresztutat*, a *két kör tanát*, *kulcsát* kell az égen utazó királynak elnyerni. Ez volt az akkoriak hite, ősismerete. Kérdés, hogy ezt hirdette-e évezredekkel később názáreti Jézus is? A számos kör alakú ősi építmény, az Árpád kori rotundák sokasága, de a Szent Korona képi üzenete is ez irányba mutat.

Természetesen mindez csak feltevés, hiszen az evangélisták nem írnak semmit a körről. Lehet, hogy az ötödik-hatodik dinasztia királyai tévhitekkel temetkeztek a piramisokba?

➤ A Szám

A történet folyamán központi helyet foglal el. Ne tévesszen meg senkit a *szem* hieroglifa nyilvánvaló képe , mert jelentése így csak SZ-M. Ha valóban szemet kívántak vele jelölni, mögé húzták az ID jelet is: . Vázát a mélyhangú á-val feltöltve a Szám hangzósításhoz jutunk.

¹ Borbola: *Csillagszoba – Út a szakkarai piramisfeliratok olvasatához* Budapest, 2004.

Mit jelent, kit takar a *szám* szó. A válasz látszólag egyszerű, a mennyiségeinket kifejező szavakat nevezzük számoknak. Ez eddig rendben is van, de még távolról sem fedi a teljes értelmét. A bonyodalom ott kezdődik, hogy a *szám* személy is lehet, sőt ez a személy ragozható: *szám*-omra, *szám*-odra stb.² Anyanyelvünk *számos* formában megőrizte *számszerűség*ünket. Felsorolásuk helyett csak a bennünket érintő jelentéseivel foglalkozunk.

Megítélésünk szerint a *szám* rangot, menedéket jelentett.

– Ha az egyes szám első személyénél maradunk mai nyelvünk három formában is ugyanazt fejezi ki: *számomra* – *részemre* – *nekem* (Kiss Dénes). Érdekes módon a *részemre* is szám, az egész töredékének ragozott alakja. (A *nekem* változat meghonosodását valószínűleg nyelvünk tömörségre törekvő különleges képessége eredményezte. A magyar nyelv – de az ősmagyar nyelv is – a névszók ragjait szintén tudja ragozni. Lám: *nak-én* → *nekem*, *nak-te* → *neked* vagy *tól-én* → *tőlem*, *tól-te* → *tőled*, *val-én* → *velem* stb. A rag ilyenkor a személyes névmás elé kerül.)

– Amíg valaki csak a sokaság egyike, addig ő *számtalan*. A fosztóképző jelzi, hogy nem tartozik a *számosak* közé. *Számba venni*, *számolni* valakivel ma is rangot jelent. Ő már *számít*, közénk tartozik, tehát *számon tartjuk*, tőle csak úgy lehet „megszabadulni”, ha *szám-űzzük*, *szám-kivetjük*. NB.: valahol tehát belül volt, ott, ahol a számosok léteznek, számon kérték, majd onnan vetették ki.

– A *szám* szó gyökereit tehát nyelvünk legmélyebb rétegeiben is megtaláljuk. Bizonyára nem véletlenül!

– Érdemes kis kirándulást tenni a törtek világába is. A törteket gyakorlatilag háromfelé osztjuk. Mai értelemben felül a számláló, középen a törtvonal, alul a nevező foglal helyet. Persze nem volt ez mindig így. Az egyiptomi törtek számlálója a Későkorig mindig *egy* volt.³ Az ún. törtvonalat felfoghatjuk a középkori epigráfia rövidítési jelének: *n*, azaz AN-nak. Más szóval ez a hieratikus jel nem a törtet, ellenkezőleg, az Egyet, azaz az egészet jelenti! A Középbirodalom idején a nyitott száj jelével jelölték az *egészet*, és alá írták az ún. törtreszeket. Kimondva ma egy-tizednek, egy-husznak, stb., esetleg az *egy* elhagyásával tizednek, husznak stb. hangzik.

A hellén kultúra virágkorában robusztus egyéniségek sora emelkedett ki az algebra, geometria történetének homályából. Olyan nevekre gondolunk, mint Arisztotelész, Eratoszthenész, Püthagorasz, Thalész és Eukleidész, akik a mai napig érvényes tételeket, általános érvényű levezetéseket állítottak fel. Másrészt a *Természettudományi kis-enciklopédia* Gondolat Könyvkiadó, (Budapest, 1987), 794-ik oldalán a következőről értesülünk: „A nulla jelét tartalmazó legrégebbi emlék a *gwaliori falfelirat* i. sz. 870-ből származik (a helyértékszerű írásmód, egyelőre még a nulla nélkül az írásos dokumentumokban a 6. századig nyúlik vissza)”.

Elgondolkodtató tényközlés.

Hogyan értsük mindezt? Kinek van igaza?

Elképzelhető-e, hogy az algebra, geometria szülőatyjai nem ismerték a nullát, mi több a helyértéket sem? Hogyan emeltek négyzetre, hogyan vontak gyököt, hogyan szoroztak, osztottak? Egyáltalán, Püthagorasz le tudta-e írni, és ki tudta-e számolni matematikai formában felírt egyenletének eredményét? Emlékeztetőül: $a^2 + b^2 = c^2$! A *c* jelét viszont nem ismeri a görög *abc*! Sőt! Ha csak majd ezer évvel később fedezik fel Indiában a nullát, akkor nem ismerhették a mai értelemben vett racionális számokból álló számsorunkat sem!⁴

De visszatérve a törtekhez, tudtak-e a tizedesvessző hiányában törtekkel számolni? Felfoghatták-e a törteket a mai értelemben vett osztásnak? Aligha. Tekintve, hogy a számláló kisebb, mint a nevező az osztás eredménye mindig nulla egészszel és a tizedesvesszővel kezdődik!

A fenti kérdésekre a tudomány nem tud elfogadható választ adni.

Megítélésünk szerint akkortájt még másképpen közeledtek a törtekhez!

Először is alul öntöttek tiszta vizet a pohárba, mert ott nevezték meg azt a mennyiséget, amelyből az egész áll. Ez lett a „gyermek” neve, mai értelemben vett *nevező*. Ugyancsak erre utal a csukott száj, az

² Bővebben elemzi ezt a kérdést Kiss Dénes: *Az ősegy titka és hatalma* Budapest, 1995, 43–44.

³ Borbola: *Királykörök* Budapest, 2001, 157.

⁴ Az eddigi feltételezések csak a mezopotámiai párhuzamokat említik (Simonyi). Az ékírástos táblák bizonytalan olvasata mellett a 60-as számrendszer alapvető eltérései már önmagában véve is kétségbe vonják a Nílus-völgyi korai tízes számrendszerű helyérték és a nulla párhuzamát.

n hieroglifa ún. törtvonala, mely valójában az alatta lévő egyet, az egész fajtáját/nemét jelzi, pontosan úgy, ahogy évezredekkel ezelőtt a Nílus partján azt lejegyezték. Az egész jele fölé ma már odaírjuk, hogy az alsó megnevezettekől hányat is számlálunk. (A korábbiakban már láttuk, hogy a Középbirodalomban a törtek számlálója csak egy lehetett.) A 63/64 tehát annyit jelent, hogy a hatvannégyből alkotott egészből csak hatvanhárom van jelen.

Kezdetben a tört három alkotóelemét, a Számot → az Egész jelét → és a Nevet esetleg nem is egymás alá írták. Mai nyelvünk viszont összefüzi őket: *számnév*! A Szám törvényszerűen mindig kisebb a Névnél, mert amikor a Szám mennyiségében eléri a Nevet, akkor az egész rendszer *egy-egész* lesz, így nem beszélhetünk többé törtről. Név osztva névvel = Egy-egész.

Nyelvünk tehát félelmetesen pontos megfogalmazásában, amikor a *számomra* szavunkat azonosította a *részemre* fogalommal. A *szám* tehát sohasem lehet egész, annál mindig kisebb, a fenti példa alapján csak *rész*. *Szám = rész*!

A számosak egymással mindig egyelőek voltak. Nevüket a nevező hordozza, pl. a 64-esek Hórusz népével azonosíthatók. Egyedenként számukra nem kellett külön nevet adni, mert ők Hórusz népét képezik, tehát a nevet hordozzák. Elképzelésünk szerint ez lehetett az oka annak, hogy ha valakit számúztak, számkivetetté vált az a nevé is elveszítette. Az egyiptológia hiedelme szerint, aki a nevé elveszítette, azt törölték az élők (számosok) sorából.

A *nevező* szó kialakulása külön tanulmányt érdemelne. Sejtésünk szerint származása visszavezethető arra az időre, amikor a számokat még betűkkel írták, tehát a rómaiakhoz és a görögökhöz, sőt jóval korábbra is.⁵ A *betűvel írt szám egyúttal név is volt!*

Hórusz, a Hírös/Kőrös egyik jele a szem volt (közismertebb a sólyom ábrázolása). Sőt, ez a hieroglifa **számot** jelentett, mégpedig **tört számot**: 63/64. Részeit, a szem alkotóelemeit, a hívő egyiptomiak a

törtek jelzésére használták: 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32, 1/64 = 63/64, . Kiss Dénes mit sem sejtve az egyiptomi háttérről ugyanezt jegyezte le: *számomra – részemre – nekem!* A 247-es Fohászbán is ezt olvassuk: „Csabák sólyma szavadra kivirul, ő már a Szám ura, aki...”. Csaba volt az akkori idők megváltója, ő az, aki már ismeri a Számot, ebben a feltevésben Hóruszt.⁶

Isten mindent látó szeméről a keresztény tanítás évszázados hagyománya bőségesen tájékoztat. Gyakran csak egy háromszögbe rajzolt kör jelzi teremtőnk jelenlétét. Kérdés, hogy jól értelmezzük-e? Jelenthet-e ez a jel az esetleges *szem* értelme mellett *számot* is?

Ebben az értelemben ő az a Szám, akihez tartozni szeretnénk, akihez igyekszünk. Nem a mindenlátó ellenőr, akitől reszketni kell, ha vétkezünk, hanem a mindig jelenlévő, oltalmazó felsőbb lény. Utunk végén szeretnénk, ha számba venne, hogy így mi is a számosak birodalmához tartozhassunk.

A keresztények számára Jézus Krisztus az Isten fia a megváltó. Korábbi munkáinkban már jeleztük, hogy ő az egyetlenegy, aki eredetileg ugyancsak számot hordozott. Nevét IC – XC formában jelöli az epigráfia, mégis nevének latin betűi alkotják a tízes számrendszer 99 – 90 számait.⁷ Összességében

⁵ Hogyan jelölte pl. a négyzetgyökvonást Püthagorasz?

⁶ Vö.: a *Csaba a megváltó?* című dolgozattal.

⁷ Tekintve, hogy a 99-et *ma* római számokkal helyesen XCIX-nek írják, felmerülhet az IC = 99 olvasatának jogossága. Hivatkozunk a többi között Petro Bongo: *Mysticae Numerorum Significationis* című, kifejezetten a számírás történetével foglalkozó munkájára (Bergamo, 1583–1584). Az 1614-es újranyomat alapján készült angol nyelvű változatát David Smith, *Rara Arithmetika*, Bostonban 1908-ban hozta nyilvánosságra. P. Bongo néhány idevágó gondolatát végül is Christopher Handy így szövegezte meg (Roman Numeral Year Dates, A Conversion Guide, 1997): „*Even the subtraction principle, perhaps the most conspicuous feature of Roman numerals as we know them today, was applied only sporadically by the Romans themselves.*” Fordításunkban: „Sőt, a kivonásos alapelve, mely mai formájában (ahogy ma mi őket ismerjük) a római számok talán legnyilvánvalóbb jellemzője, maguk a rómaiak csak szórványosan használták.” Továbbá: „*Any number of variant or alternative forms may also be found, especially in the imprint dates of books from earlier centuries. These forms include the use of the long versions of the numbers 400 (CCCC) or 40 (XXXX) – these were actually the preferred forms in ancient times and still appear in 20th-century books – as well as XXC for LXXX, IC for XCIX, VIX for XVI, or IIXX for XVIII, to mention only a few of the more obvious variant patterns.*” Fordításunkban: „Más variációk sokasága vagy alternatív formája szintén megtalálható, különösen a korábbi századok könyveinek keltezésénél. Ezek az alakok a számok hosszú változatának használatát jelentik 400 (CCCC) vagy 40 (XXXX) – ezek voltak tulajdonképpen az ókorban ténylegesen leggyakrabban használt alakok, melyek a 20. századi könyvekben még mindig fellelhetők – csakúgy mint a XXC azonos az LXXX-al, az IC azonos az XCIX-el, a VIX azonos az XVI-tal vagy a IIXX azonos az XVIII-al, hogy csak néhányat említsünk a legkézenfekvőbb sémák változataiból.” A vastag betűs kiemelés tőlünk származik. A római számok

189-et alkotnak, mely megegyezik kiterjesztett ölelő karjai között mért távolsággal. Ez mindmáig az *öl* mértékegységünkkel azonos (két Láb = egy Nyaláb; három Nyaláb = egy Öl; $2 \times 31,5 = 63$; $3 \times 63 = 189$). Ő az Élő, az Ölelő, az (ős)magyar keresztények számára Ő a Szám.

➤ A Szám arája, a Szám ura

A fentiekhez képest csak az *ara* szó jelent újat. Nyelvújítási változatként a mennyasszonyt nevezzük manapság arának. Eredeti jelentése a nőrokon fiatalabb férfi-testvére volt.⁸ Már korábban jeleztük, hogy a monda szerint a haragvó Isten az ellene lázadó emberek büntetésére leküldte a mindent széttipró égi tehenet.⁹ Kiengesztelésére fiatal fiút, a Csabát áldozták fel. Valószínűleg később az emberáldozatot fiatal bikával helyettesítették. Csaba az emberek megváltójaként a *Szám arája* lett. A Szám ura megtisztelő kifejezés a befogadottnak járó titulus lehetett. Aki, megméretett és jónak találtatott, azt befogadták a számosok közé. Ezzel az *ara*, a jelölt, előlépett úrrá, a Szám urává.

➤ Az udvar és a csillag-szoba

Csak népi hagyományunkra támaszkodunk, amikor a csillagokat túlvilági lakhelyünkként fogjuk fel. Valószínűleg erre gondolhattak a Nílus völgyében is a *kapott udvart* (kör, benne csillag) kifejezéssel. A *készül a csillagszoba* leírásakor viszont a piramis sírkamrájára gondolhattak, melynek mennyezetét díszítették csillagokkal.

Nem lehet véletlen Petőfi gondolatsora sem:

„S választottunk magunknak csillagot.
Az országúton végig a szekérrel

írásának mai rendszere, az ún. *kivonásos alapon* nyugszik, melynek egységesített használata valószínűleg az arab számok elterjedése utánra tehető. A Szent Korona készítésének idejében (?), ez a rendszer még nem uralkodott.

⁸ TESZ 1, 169.: „**ara** 1475. [...] a nyelvtörténeti adatok arra mutatnak, hogy a magyar szó eredetibb jelentése »leánynak vagy asszonynak (fiatalabb?) férfitestvére«.”

⁹ V.ö az *Égi Tehén Mítoszával*. (Hornung, E.: *Der ägyptische Mythos von der Himmelskuh*. OBO 46. Freiburg, Göttingen, 1982, 6–9, 39–40) Az égi tehen a szakirodalom szerint Hathor lehetett. A legismertebb Hathor templom Denderában található.